

fi compass
EŽŪFKP

plėtojant ESIF finansinių priemonių taikymą

Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai

Finansinės priemonės

Iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai bendrai finansuojamos finansinės priemonės – tai darnus ir efektyvus būdas investuoti į augimą, žmones, verslą ir išteklius žemės ūkio ir miškininkystės sektoriuose, įskaitant kaimo plėtrą. Jomis remiamos įvairios plėtros kryptys taip sukuriant poveikį daugybei paramos gavėjų, o kartu sudaromos galimybės sugrąžintas fondų lėšas investuoti dar kartą.

Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai (EŽŪFKP) yra Europos Sąjungos Bendrosios žemės ūkio politikos antrojo ramsčio finansavimo instrumentas ir vienas iš Europos struktūrinių ir investicijų fondų, kuriuo siekiama stiprinti ES žemės ūkio, miškininkystės sektorių ir kaimo plėtrą.

EŽŪFKP biudžetas 2014–2020 m. laikotarpiui siekia 96 mlrd. EUR. Fondo parama teikiama žemės ūkiui, miškininkystei ir aplinkos bei gamtos išteklių valdymui, dariniai kaimo plėtrai.

EŽŪFKP parama gali būti teikiama kaip subsidijos ir vis dažniau kaip finansinės priemonės.

Finansinių priemonių, bendrai finansuojamų iš EŽŪFKP, poreikis nuo 2007 m. augo, ypač dėl finansų ir ekonomikos krizės sumažėjus kaimo vietovėms ir žemės ūkiui skiriamoms lėšoms.

Finansinės priemonės

- lėšos sugrįžta atgal į biudžetą;
- lėšų srautas yra atsinaujinantis, t. y. sugrąžintos lėšos gali būti investuojamos iš naujo toje pačioje srityje;
- tinka finansiškai gyvybingiems projektams, t. y. tokiems, kurie, tikėtina, generuos pakankamai pajamų, kad galėtų lėšas grąžinti;
- sudaro galimybes pritraukti finansavimą iš kitų šaltinių, taip pat ir privačių, bei taip padidinti investicijas ypač tuose sektoriuose ar srityse, kuriose susiduriama su finansavimo prieinamumo iššūkiais;
- gali būti teikiamos paskolų, garantijų ar investicijų į nuosavą kapitalą forma;
- gali remti pasiūlos pusę ir taip prisidėti prie rinkos plėtros;
- gali būti derinamos su subsidijomis;
- gali būti valdomos nacionalinių ar regioninių bankų, tarptautinių organizacijų tokių kaip Europos investicijų bankas ar Europos investicijų fondas, finansinių tarpininkų ir vadovaujančiųjų institucijų (tik paskolų ir garantijų atveju).

Įvertinus finansinių priemonių pranašumus, 2014–2020 m. jos gali būti naudojamos siekiant **visų teminių tikslų** ir, tikimasi, kad dėl supaprastintų ir lankstesnių įgyvendinimo modelių bus naudojamos plačiau.

Finansinės priemonės, bendrai finansuojamos iš EŽŪFKP, **gali būti naudojamos įgyvendinant valstybių narių iš EŽŪFKP finansuojamų kaimo plėtros programų investavimo prioritetus**. Jos gali būti taikomos įgyvendinant daugelį EŽŪFKP finansuojamų priemonių, **nustačius rinkos trūkumus**, t. y. kai bankų finansavimas nėra prieinamas ir (arba) privatus sektorius neinvestuoja, pavyzdžiui, taikomos smulkiems ūkiams ar naujiems žemės ūkio verslams, kurie neturi galimybių skolintis rinkoje dėl nepakankamo turimo turto.

Finansinės priemonės gali prisidėti siekiant daugelio ES nustatytų kaimo plėtros prioritetų:

- skatinti žinių perteikimą ir inovacijas žemės ūkyje, miškininkystėje ir kaimo vietovėse;
- didinti visų tipų žemės ūkio veiklos konkurencingumą ir ūkių perspektyvumą;
- skatinti maisto tiekimo grandinės organizavimą;
- skatinti efektyvų išteklių naudojimą ir remti perėjimą prie klimato kaitai atsparios mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos žemės ūkio, maisto ir miškininkystės sektoriuose;
- skatinti socialinę įtrauktį, skurdo mažinimą ir ekonominę plėtrą kaimo vietovėse, ypač kuriant ir plėtojant mažąsias įmones, taip pat kuriant darbo vietas.

EŽŪFKP remiamos finansinės priemonės **gali būti taikomos visiems potencialiems žemės ūkio, miškininkystės sektorių ir kaimo vietovių paramos gavėjams, kurie įgyvendina finansiškai gyvybingus projektus.**

Gali būti įgyvendinamos **įvairios EŽŪFKP remiamos finansinės priemonės:**

- **Paskolos** gali būti teikiamos tose srityse, kur įprastas rinkos skolinimas (pavyzdžiui, iš bankų) neprieinamas, arba jos gali būti teikiamos palankesnėmis sąlygomis nei įprastai rinkoje – taikant mažesnę palūkanų normą, ilgesnį grąžinimo terminą ar nustatant mažesnius įkeičiamo turto reikalavimus. Pavyzdžiui, paskolos gali būti teikiamos ūkininkams ir jų šeimoms veikloms įvairinti ir vystyti alternatyvias veiklas – kaimo turizmą, teikti maitinimo paslaugas, jauniems ūkininkams ar investicijoms į ūkio veiklą gerinančią žemės ūkio techniką.
- **Mikrokreditai** – mažos apimties paskolos teikiamos asmenims, kurie neturi galimybių pasiskolinti rinkos sąlygomis, paprastai nustatant trumpą paskolos grąžinimo terminą ir nereikalaujant įkeisti turto arba nustatant mažesnius įkeičiamo turto reikalavimus. Pavyzdžiui, paskolos ūkininkams įrangai įsigyti, kuriamai pridėtinei vertei padidinti ar produkcijos kokybei pagerinti arba projektams pagal bendruomenių inicijuotas vietos plėtros strategijas įgyvendinti.

- **Garantijos**, kuriomis skolintojui užtikrinama, kad suteiktas kapitalas bus gražintas tuo atveju, jei paskolos gavėjas tampa nepajėgus paskolą gražinti. Pavyzdžiui, garantijos gali būti teikiamos įmonėms, ketinančioms investuoti į bioekonomiką arba efektyvų išteklių naudojimą, ar ūkininkams, turintiems reikalingus įgūdžius ir prieinamą kapitalą iš bankų, tačiau neatitinkantiems reikalavimų užtikrinant finansavimo gražinimą.
- **Investicijos į nuosavą kapitalą** – investicijos į įmonės kapitalą investuotojui perleidžiant dalį arba visas įmonės akcijas. Tokiu būdu investuotojas turi galimybę kontroliuoti įmonės veiklą bei uždirbti iš įmonės pelno. Investicijos į nuosavą kapitalą tinkamiausios aukštesnės rizikos veikloms arba įmonėms, pasižyminčioms dideliu augimo potencialu, pavyzdžiui, priemonė gali būti taikoma žemės ūkio produktus gaminančiai MVĮ, ketinančiai statyti ar investuoti į naujas gamybos technologijas.

Finansinės priemonės gali būti derinamos su subsidijomis ir kitomis paramos formomis. Dažnu atveju dar prieš pritraukiant investicijų fondus būtina tinkamai pasiruošti investicijų įgyvendinimui, todėl iš EŽŪFKP taip pat gali būti remiama konsultacinė ir kita pagalba.

Finansinės priemonės, bendrai finansuojamos iš EŽŪFKP, gali paskatinti ilgalaikę plėtrą ir sektoriaus bei investavimo galimybių įvairinimą, remiant veiklas tose srityse, kuriose investicijos yra nepakankamos, bei ekonomiškai gyvybingus projektus, taip atveriant naujas galimybes rinkoje. Jos taip pat gali sukurti platesnes galimybes investuotojams ir finansiniams tarpininkams. Finansavimo šaltinių prieinamumas žemės ūkio ir miškininkystės sektoriuose veikiančioms įmonėms paprastai reikalauja didesnių kaštų ir yra sudėtingesnis. Daugelyje valstybių narių šie sektoriai finansinių įstaigų vertinami kaip aukštesnės rizikos sektoriai. Vis dėlto tokie projektai tampa patrauklesni finansinėse priemonėse dalyvaujant viešajam sektoriui ir užtikrinant rizikos dalijimąsi.

Daugiau informacijos

Daugiau informacijos apie kaimo plėtrą:

http://ec.europa.eu/agriculture/rural-development-2014-2020/index_lt.htm

ESIF programų finansinių priemonių gairės vadovaujančiosioms institucijoms:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/thefunds/fin_inst/pdf/fi_esif_2014_2020.pdf

Informacija apie finansinių priemonių ex ante vertinimo metodiką:

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

Konsultacinės pagalbos dėl ESIF finansinių priemonių platforma,
„fi-compass“ svetainė:

<http://www.fi-compass.eu/>

Daugiau informacijos apie Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai ir kitų Europos struktūrinių
ir investicijų fondų reglamentavimą, taip pat įgyvendinimo ir deleguotuosius aktus:

<http://enrd.ec.europa.eu/en/policy-in-action/cap-towards-2020/rdp-programming-2014-2020/policy-overview>

Daugiau informacijos apie valstybės pagalbos taisykles žemės ūkio,
miškininkystės ir kaimo plėtros srityje:

http://ec.europa.eu/agriculture/stateaid/index_en.htm

---

www.fi-compass.eu
contact@fi-compass.eu
© EIB (2015)

European Commission
Directorate-General
Regional and Urban Policy
Unit B.3 “Financial Instruments and IFIs’ Relations”
B-1049 Brussels

European Investment Bank
Advisory Services
fi-compass
98-100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg